

Regionaal-
ja põllumajandusministeerium

Nr 20 28.07.2023

Sigade Aafrika katk, EJS-i tegevused ja ettepanekud olukorra parandamiseks

Lp minister

Jälgime murega sigade Aafrika katku levikut Lõuna - Eestis. Senini oleme suutnud olukorda hoida suhteliselt kontrolli all. Seda tänu riigi, seakasvatajate ja EJS-i heale koostööle, mille tagab meie riigi kogukondliku ja mittetulundusliku jahinduse süsteem. Kahjuks aga on lõuna poolt katk taas sisenenud Eestisse. Oleme hindamas olukorda, üle vaatamas seniseid tegevusi ning analüüsisid neid planeerimas uusi. Kirjutame Teile, et kirjeldada, mida teeme ja esitame ettepanekud olukorra parandamiseks.

Hetkel, vastavalt PTA ja EJS-i vahel sõlmitud lepingule osutame jahimeestena allpooltoodud teenuseid:

Surnuna leitud metssea leiukohast või kliiniliste tunnustega maha lastud metsseast sigade Aafrika katku valvetelefonile või lähimale esindusele teavitamine. Hukkunud või kütitud metssealt vereproovi kogumine. Hukkunud või kütitud metssea korjuse/rümba kõrvaldamine.

Kohustuslik vereproov võetakse hetkel PTA poolt määratud maakondades: Ida-Virumaa, Lääne-Virumaa, Põlvamaa, Tartumaa, Valgamaa ja Võrumaa. Teistes maakondades uuritakse need kütitud metssead, mille rümbad viiakse lihatööstusesse. Kütitud metssea puhul peab jahimees võtma SAK-i kindlakstegemiseks vajaliku proovi või võimaldama proovi võtta järelevalveametnikul. Kui proovi on võtnud jahimees peab ta proovi toimetama PTA esindusse või otse Riigi Laboriuuringute ja Riskihindamise Keskusesse, mis asub Tartus.

Kütitud ja laboris uuringu tulemusena positiivseks osutunud metssea rümp ja selle kehaosad ning siseorganid tuleb jahimehel toimetada selleks ettenähtud konteinerisse, mida jahimehed haldavad ja mis asuvad määratud jahimajade juures.

Kui ilmastiku tingimused ja ümbritsev keskkond seda võimaldab tuleb hukkunud metssea korjus matta jahimeestel kohapeal. Kui korjus asub lähedal inimeste liikumise aladele või loomakasvatushoonetele, tuleb korjus toimetada selleks ettenähtud konteinerisse. Konteinerisse toimetamisel tuleb korjus/rümp pakkida lekkekindlalt ning nii transportida ja asetada konteinerisse.

Korjuse/rümba transportimiseks kasutatud sõiduki pinnad ja kasutatud töövahendid tuleb peale transporti puhastada ja desinfitseerida.

Samuti osutavad jahimehed emise kütümise ja vajadusel kõrvaldamise teenust. Lisaks emiste kütümisele kogutakse organmaterjali ning toimetatakse see PTA esindusse.

Organmaterjali eest on ette nähtud kompensatsioon 100 eurot.

Kütümismahude kohta teeb soovitus Keskkonnaagentuur ja kui maakondlikes jahindusnõukogudes ei saavutata vajaliku kütümismahu osas kokkulepet teeb korralduse Keskkonnaamet. Sõltumata sellest näitab praktika, et jahimehed kütivad palju suudavad ja palju metssigu võimalik kütümida on. Seda näitas ka viimane hooaeg,

EESTI JAHIMEESTE SELTS

ESTONIAN HUNTERS SOCIETY, ESTNISCHE JAGDGESELLSCHAFT

kus KeA käskkirja ei teinud, aga Keskkonnaagentuuri poolt soovitud küttemahuga suurusjärg kütiti ikkagi riigis ära.

Jahimehed on hästi aru saanud SAK-i probleemist, on teadlikud ja on ise aktiivsed. Koos PTA-ga teeme igal aastal meedias infokampaaniat, et hoida teemat aktuaalsena. Paraku meedia huvi SAK-i osas enam kõrge ei ole.

Oleme oma infosüsteemis koostöös seakasvatatatega loonud jahiseltsidele võimaluse vaadata infosüsteemis Jahis, kus asuvad sigalad ja kus on vaja erilist tähelepanu nende küttemisel. <https://www.ejs.ee/seafarmide-asukohad-on-nuudsest-jahise-kaardil/>

EJS arvates oleksid olukorra kontrolli alla hoidmiseks senisele tegevusele vajalikud lisaks veel tegevused:

1. Jahimehed on osutanud, et Eesti tingimustes efektiivselt ja turvaliselt ka pimedal ajal küttemiseks, on tarvis lubada öösihikut. Eelmine Riigikogu koosseis on seda arutanud ja leidnud selle olevat SAK-i vastases võitluses vajaliku. Tehtud on vastavad seaduse muudatused ning asi on nüüd Keskkonnaametis ootel. Hetkel, kui on SAK-i kõrghooaeg, metssiigu kaamerates peibutussöötadel näha pole. Nad on põldudel ja vastavalt viljade valmimiseni jäävad sinna kuni koristuseni. Ees on veel maisi valmimise aeg. Ainus võimalus metssiigu põldudel pimedas näha on öösihikuid kasutades. Tavaolukorras küttes oleme oodanud täiskuuõid. Kui me ei rakenda piisavalt kiiresti öösihikut, siis on farmid ka edaspidi ohustatud. Oleme jätkuvalt seisukohal, et pime aastaag on tulemas ja kui riik soovib, et metssiigu efektiivselt kütitaks, siis on vaja esimese meetmena rakendada seadusest tulenevad erivahendid. Sellega on kiire.

2. Kindlasti aitab väga oluliselt küttemisele kaasa ka see, kui oleks võimalik lihakehasid aktiivselt kokkuostu müüa. Täna takistab aga regulatsioon, et lihakokkuostjad ei tohi kontrollitud ja ohutut toorest liha edasi müüa. Ega ka tooteid nagu pelmeene vms. Kui ministeerium saaks selle olukorra reguleerida, siis metssigade kütmine läbi turu nõudluse aktiveeruks.

3. Senini on käsitletud, et osadel looduskaitsealadel on metssigade kütmine keeld. Metssiga on aga tark loom ja saab täpselt aru, kus teda ei kütita. See olukord tuleks riigil üle vaadata ja mõista, et SAK levib ka kahjuks aladel, kus kütmine on keelatud. Peame rakendama totaalset küttemist ja metssigadel ei tohi katku ajal olla kohti, kus nad saavad takistamatult tegutseda ja paljuneda.

4. Tauditõrje komisjonis toodi Keskkonnaagentuuri poolt lauale ettepanek lõpetada 100 eurose hüvitise maksmine. EJS seda ei toeta, sest see halvendaks oluliselt SAK olukorda ja oleks riigi poolt jahimeestele märguandeks, et emiseid pole enam vaja eelisküttida, mis tooks kaasa nende kaitsmise ehk siis jahieetika rakendumise. Katku ajal aga on katkureeglid ja tuleb neist lähtuda.

5. Meil ei ole head ideed, kuidas lisaks teadlikkusele motiveerida jahimehi kütima senisest enam sigalate kaitsetsoonidest. Võib-olla oleks siin võimalik kulusid kompenseerida? Siin on koht, kus võiks arutada.

6. Esimese SAK suure puhangu ajal tuli EJS-i juhatus põllumajandus ministeeriumi poole välja ettepanekuga luua esmatöötluskohtade meede, mis võimaldaks luua, renoveerida ja täiustada jahimajade juures asuvaid esmatöötluskohti ja soetada sinna jahutuskambreid. See idee sai tänu

EESTI JAHIMEESTE SELTS

ESTONIAN HUNTERS SOCIETY, ESTNISCHE JAGDGESELLSCHAFT

ministeeriumi toetusele läbi PRIA teoks ja täna on jahimeeste võimalused hoida kütitud metssigu ka soojal ajal jahutuskambrites niikaua, kui vereproovide vastused saabuvad. Kuna proove tehakse Tartus ja metssigu kütitakse nädalavahetustel, siis võib proovi saatmine ja vastuse tulek aega võtta 4-5 päeva.

Meie ettepanek on käivitada jätkumeede samade eesmärkidega. Mitte kõik jahiseltsid ei vastanud siis PRIA tingimustele (nt ei olnud juriidilised isikud). Uus meede aitaks luua ka nendel seltsidel võimalused metssigade esmatöötluks ja säilitamiseks. Neid seltse on märkimisväärne hulk.

Need on meie tänased ettepanekud olukorra parandamiseks ja taas kontrolli alla saamiseks.

Täname regionaal-ja põllumajandusministeeriumi väga hea koostöö eest ning oleme omalt poolt valmis samal moel jätkama.

Lugupidamisega

Margus Puust

EJS president

Allkirjastatud digitaalselt